

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó hivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára: 4

NAGYVÁRAD, június 23.

Az új rendszer a parlamentben.

— Sima Ferencz mandátuma. —

Ismét megnyilatkozott az új rendszer a parlamentben; még pedig olyan félreérthetetlen formában, mint eddig még soha. Az megtörtént már máskor is, — nem régebben *Rakovszky* István mentelmi ügyénél, — hogy valamely bizottság jelentését módosítás végett visszaküldte a parlament a bizottságnak, de hogy egy, a bizottság által megsemmisített ellenzéki mandátum védelmére miniszterek keljenek fel s a bizottság ítéletét visszadobja a képviselőház, — eddig hallatlan volt a magyar parlamentarizmus történetében. Pedig ez történt ma a képviselőházban, melyhez járult méltó befejezésül még az a másik rendkívüli eset, hogy az összeférhetlenségi bizottság tagjai ott a helyszínen bejelentették lemondásukat.

És ezt a nagy kavargást *Sima* Ferencz mandátuma okozta.

Sima Ferencz képviselői működését sokféleképpen lehet megítélni. Mi sem értünk mindenben egyet vele, különösen nem legutóbbi szociáldemokrata szereplésével.

Annyi azonban tagadhatatlan tény, hogy a megbukott Bánffy-kormányának és a magát lejárt rendszernek alig volt kérelhetőbb ellenfele, mint éppen *Sima*. És éppen azért nem is indították a régi rendszer emberei kiméletlenebb hajszát senki ellen, mint *Sima* ellen.

Csongrádmegyében az utolsó falusi jegyzőtől a főispánig minden törvényhatósági tisztviselő mintha csak hivatalos kötelességének tartotta volna *Sima* üldözését minden képzelhető eszközzel; oly

adáz küzdelmet vívtak ellene minden vonalon, a városházán éppen úgy, mint a megyeházán vagy az ev. ref. egyház kerületi tanácskozásain.

Nevét meghurczolták, egyik pert a másik után indították ellene, de céljukat el nem érthették: a csongrádi és különösen a szentesi népet el nem tudták tántorítani *Simától*. Sőt ennek a népnek vezéréhez való ragaszkodása éppen a napokban oly rendkívüli módon nyilvánult, amilyenre alig volt példa. Mikor ugyanis megtudták a szentesi gazdák, hogy képviselőjük csődbe kerül s így elveszti mandátumát, kijelentették, hogy készek kifizetni *Simának* minden adósságát.

Sima csődjének ügye már az összeférhetlenségi bizottságban nagy feltűnést okozott. Kisült u. i., hogy az a budapesti ügyvéd, aki egy szegedi kollégája által néhány száz frtnyi követelés miatt csőd elrendelése iránt tett feljelentést, — nem akarta *Simát* csődbe juttatni s ezért a köteles 300 frtot sem küldötte meg.

A szegedi ügyvéd ennek daczára is letette a 300 frtot, melyet neki — mint a Budapesti Hírlap írja — állítólag *Vadnay* főispán, *Sima* halálos ellensége fizetett ki. A szegedi törvényszék elrendelte a csődöt s mivel azt a kir. tábla is megerősítette, a képviselőház összeférhetlenségi bizottsága — 5 szóval 1 ellen — megsemmisítette *Sima* mandátumát.

A bizottság azonban eljárásában hibát követelt el: nem idézte meg *Simát*, nem adott neki módot, hogy védhesse magát.

És ez a hiba nyakát szegte a bizottság ítéletének s egyelőre megmentette *Sima* mandátumát.

De nem ez a fő ebben az érdekes

politikai eseményben, hanem az a körülmény, hogy ime *Szell* nem csak beszél, hanem tesz is. Ha törvényteleniséget lát, még olyan embernek is nyíltan segítségére siet, a kit a régi rendszer vérig üldözött.

És ez reményt nyújt arra, hogy csakugyan elérkezett a jog, törvény és igazság uralma.

A képviselőház igazságügyi bizottsága.

Szilágyi Dezső elnöklésével tartott mai ülésén, a melyen a kormány részéről *Plosz* Sándor miniszter volt jelen, tárgyalás alá vette és minden vita és változtatás nélkül elfogadta az igazságügyi palotáról és költségeinek fedezéséről szóló 1893/XIII. tczikk módosítása tárgyában beterjesztett törvényjavaslatot s megbízta *Engelmayer* előadót, hogy álláspontját képviselje a pénzügyi bizottság előtt, a melynek előzetes tárgyalásra szintén ki van adva a törvényjavaslat.

Adófizetés a postatakarékpénztár utján.

A kormány tudvalevőleg be akarja hozni, hogy az adót a postatakarékpénztár utján is lehessen fizetni. Ez által a kincstár kamatot nyer, mert míg a mai rendszer mellett az adóhivataloknál százezrekre menő pénz hever huzamosabb ideig kamat nélkül, addig a reform által a ma befizetett adópénzek már a második, a távolabbi hivataloknál befizetett pénzek pedig a harmadik napon kamatoznak. A reformon már dolgoznak is a pénzügyminiszteriumban. — A tervek szerint a mai postatakarékpénztári befizetési lapokat némileg módosítják. Az adófizetésre szánt lapok ugyanis nem 3 részből, mint eddig, hanem 4 részből fognak állani. Az ellenőrzési szelvényből, elismervényből, a befizetési lapból és egy levelezőlappból. Az ellenőrzési szelvényt, az elismervényt és a

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az élet álom.

— Színmű három felvonásban, írta Don Pedro Calderon de la Barca, fordította György Vilmos. —

Klasszikus szindarab az, a mit mindenki dicsér, de senki meg nem néz.

Ez a mondás pedig az ürességtől félelmetesen kongó nézőtérén jutott eszünkbe a spanyol klasszikus drámairónak, *Calderon*nak »Az élet álom« színműve tegnapi előadásán s ha a darab igézete fogva nem tartana, arról a gombaságról kellene essayt írunk, hogy nevelni kell még a nagyváradai közönséget a komoly dolgokra, mielőtt még az új diszes színházat felépítenénk, mert különben, hol az új aréna csapja el a direktorát, hol a direktor mond bucsut az új arénának s a legjobb nyári álomának mihamarább.

Calderon a pap költő meleg idealizmusa azonban fogva tart a sok durva valóság, eszméletlen obszcenitás után, mit naponkint van szerencsénk élvezni a Vigszínház műsorából. Jól esik ez a tiszta kék éj, az emberi szenvedélyek páthoszos hangja, a bebörtönzött szerencsétlen

Zsigmond herceg fájdalmas kiáltásai — a coccok kacajja után, bölcsészeti fejtegetései az álom és valóról, a léha flirtelések után, *Roza* szerelme elbájol s észre se vesszük azt a naiv változást, a mit a drámairó hősnője lelkében egyszerre véghez visz.

A darab meséje a következő:
Basilus a tudós lengyel király (*Szerdahelyi* Ferencz) azt olvassa ki a csillagokból, hogy fia *Zsigmond* (*E Kovács* Gyula) romlást fog hozni házára s az egész országra. Mert szavai szerint:

Arany sorokba látható betűkkel
Az ég felírja sorsunk végzetét,
A majd lesújtót, majd vigasztalót,
Ezeket mind én oly gyorsan olvasom,
Hogy lelkem legsebbebb forgásukat
Minden pályájukon követni képes.

Fiat azonban meg nem öleti, mert még reméli, hogy ellentáll a végzetnek, mely csak vágyakat olt a szívbe, de teltre a szívet nem kényszeríti. Toronyba zárhatja, mely egy kietlen sziklás vidéken fekszik. A gyermeknek őrzője és tanítója *Clotaldó* (*Vágó* Béla). A sziklás völgykatlan títját felfedik *Roza* (*Fái* Szeréna), — ki kedvesét *Astolfó* Moszkva herceget (*Tompa* Kálmán) jön megbosszulni

hűtlenségeért a lengyel királyi udvarba és *Clarín* (*Bihary* Akos) kísérője, kiket *Clotaldó* tüstént elfogat bár felismeri *Roza* urában leányát s a királyi udvarba viszi őket.

Roza itt találja hűtlen kedvesét *Astolfó* herceget mint *Esterellának* (*Miklósi* Ilona) a trónörökösnek jegyesét.

A király szándéka most már megváltozik, furdalja a lelkiismeret fiának méltatlan szenvedéseért és kísérletet akar tenni vele, hátha tud uralkodni a végzetten. A foglyokat szabadon ereszteti, *Clotaldónak* pedig meghagyja, hogy a kir. herceget álomporral elaltatva hozassa a palotába. *Zsigmond* felébredve királyi pompában találja magát s bosszút akar mindazokon állani, a kik tőle ezt eddig elrabolták. Elaltatják ismét és vissza viszik börtönébe.

A börtönben való ébredés a darab legtündöklőbb része. Az iszonyatosan megsalattott lélek nem bír eszmélni, nem tud öntudatra jutni az álomitaltól elfásult test s a jól sikerült emberi ravaszság miatt Álomnak gondolja mindazt a mit látott s a mit átélt s filozofál az álom és élet fölött:

Mi is tehát az élet? — Kábóság.
Mi is tehát az élet? — Képződés,
Egy eltűnő árny, pusztá költemény,

befizetési lapot a befizető, a levelezőlapot pedig a postahivatalok töltik ki. A befizetési lapot a postatakarékpénztárhoz, a levelezőlapot pedig ahhoz a hivatalhoz küldik, a melynek részére az adófizetés történt. Az adóhivataltól a befizető értesítést kap, melyen a hivatal elismeri az összeg befizetését és tudatja, hogy esetleg mennyi adótartozás maradt még fenn.

Keleti kereskedelmi akadémia.

A Hivatalos Közlöny mai száma egy új kulturális intézmény felállítását jelzi. A Keleti Tanfolyam, mely egyébként már nyolcz év óta végzi keleti kereskedelmünkre nézve oly anynyira fontos feladatát, szervezetében kibővült, főiskolai jellegűt kapott és a mai naptól kezdve mind Keleti Kereskedelmi Akadémia szerepel. Csak elismerés illetheti a közoktatás- és kereskedelemügyi kormányunkat, mint ez állami intézet megalapítóját és fenntartóját, a melyek Baross Gábor ez alkotásait dicséretes megvalósítással fejlesztik. A bécsi, berlini, nápolyi és párisi keleti intézetek mellett ime nekünk is van egy magasabb fokú keleti intézetünk, melynek predestinált hivatása, — hogy a magyar ipart és kereskedelmet a kelet piacára terelje. Alig is van a Keletnek jelentékenyebb kereskedelmi városa, a hol buzgó munkálkodásban ne lelőnk a volt Keleti Tanfolyam egykori növendékeit a Magyar Kereskedelmi Múzeum kirendeltségeinél. Néhány éve csak, hogy Falk Miksa áll ez intézet felügyelő bizottságának az élén, a ki azonkívül, hogy számos előnyt és dicsőséget juttatott az intézetnek, arra is kiterjesztette figyelmét, hogy a hallgatók eddigi szűk működési körét kiterjessze és hogy konzultációsainknál is nyerjenek alkalmazást. Buzgó munkatársa volt eme törekvéseinek az intézet igazgatója dr. Kunos Ignác is, az ő buzgalmuk eredményezte azt, hogy a Keleti Kereskedelmi Akadémia végzett hallgatói előtt a muzeumi kirendeltségeken a magyar folyam- és tengerhajózási társaság keleti kikötőiben való alkalmaztatáson kívül konzultációsaink ajtaja is megnyitott. Ez a főintézet, melynek hallgatói nemcsak elméleti, hanem egymást követő tanulmány utak révén a gyakorlati működésre is nyerne kiképeztetést, szakavatott tanerők vezetésére van bízva. A Balkán államok keleti nyelvein kívül jogi, kereskedelmi, népismerés és konzuli ügyek tanulásaival is foglalkoznak. Oly nemzedék kiképzése a főcél, mely Kelet országaiiban öre, propagálója és hivatalos képviselője legyen a magyar ipar és kereskedelem érdekeinek. A két miniszter elismert buzgóságától bizton remélhetjük, hogy a további fejlesztésről is gondoskodni fognak és ezáltal a társadalom figyelmét is felhívják ez új alkotásukra, melylyel a főbb európai államok hasonló célú intézményei közt bátran foglalhatunk helyet.

Sebben még a legfőbb jó is oly csekély,
Holott a teljes élet is csak álom,
És még az álmok is álmok csupán!

Az ország népe azonban lázadásba tör ki, hogy Bazilius király Astolfó herceget teszi utódjául, kiszabadítja Zsigmondot börtönéből, ki azután legyőzi atyja seregét s bujdosó atyjával egy erdőben találkozik. Az álom teljesen kijózanította, bocsánatot kér atyjától térdenálva, Astolfó herceget kényszeríti, hogy Rosaurát nőül v. gye, a lázadók fejét pedig torony börtönébe küldi, mindezen jószág pedig azért, mert

... még most is aggalommal rettegek,
Ha ébrednem kell s útra ott leszek
Bezárva börtönömben; és ha nem:
Álmodni azt magában már elég.

E keserű tanulsággal végződik a darab, mely a hosszadalmas verses dialógok miatt nem szinzerű s éppen e miatt nagy szükség volt az előadásra való szakszerű s tudatos rendezésre.

Az igazgatóság nagy anyagi áldozatot hozott, hogy e darabot *itt* előadta, a szereplők pedig ok nélküli munkát végeztek, hogy a nehéz verses szerepeiket betanulták, miken a

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

B u d a p e s t, június 23.

A bal folyosón Sima Ferencz dolgáról beszélnek. Ma fogják ugyanis bejelenteni, hogy Sima Ferencz, mert csődbe került, mandátumvesztessé vált. Az ellenzék ebben a tárgyban vitára készül.

Sima mandátuma.

Az ülés megnyitása után *Apathy* Péter az összeférhetlenségi bizottság elnöke jelenti, hogy *Sima* Ferencz ellen csődöt kértek, ez jogérvényessé vált és így *Sima* mandátumát veszti.

— *Jogtalanság történt!* Hangzik a szélsőbaloldaltól.

— *A házszabályokhoz akarok szólni!* — szólal fel *Ugron* Gábor.

Ugron Gábor: A házszabályok tudomásul vételt rendelnek. A 135. szakasz szerint a képviselő 15 nap alatt megidézendő. Megtörtént-e ez? Ettől teszi továbbá eljárását függővé.

— *A jelentést akarjuk hallani!* Zug fel a szélsőbaloldaltól.

Perczel Béni az összeférhetlenségi bizottság jelentését olvassa. Az ellenzék gúnyos megjegyzésekkel kíséri.

— *Botrány! Házszabálysértés!* Szólnak közbe *Polczner* Jenő és *Pichler* Győző.

— *Halljuk a különvéleményt!* Követelőznek most a szélsőbalpártiak.

A kézbesítésről szóló vevényt kérjük! Kiált közbe *Polczner* Jenő. *Tóth* Győző felolvassa egy bizottsági tag különvéleményét, mely szerint *Simát szabályosan meg nem idézték.*

— Kérem felolvasni, mikép történt a kézbesítés — szól közbe *Ugron* Gábor.

— Mindég a régi rezsini! *Rudnyánszky!* Kiált *Visontai* Soma.

Tóth: Olvassa a külön véleményét és a kézbesítés módját.

— *A Sima aláírása csak hamisítás lehet* — szól közbe *Polónyi* Géza.

— Halljuk az ügyvéd beadványát! — kiáltják a szélsőbaloldaltól.

Tóth: Káldor ügyvéd *Sima* Ferenczné megbizottja . . .

— *Sima* Ferenczné? Kérdik.

— *Tóth:* Igen. (Általános derűtség.) Az ügyvéd beadványából kitűnik, hogy *Sima* az összeférhetlenségi bizottság ülésén nem jelenhetik meg.

Ugron Gábor: Felindulás vesz erőt rajtam. — *Hahaha! Hahaha!* Hangzik fel a jobboldaltól a nevetés.

A kopók.

Ugron Gábor: Ne lármázzanak, hanem szégyeljük magukat. *Wilkins* angol képviselőt üldözte a hatalom, de az üldözésből a szólás-

kitűnő fordítás dacára is ólomsúlyként nehezedik a kötött beszéd nehézsége, de meghozták, mindnyájan ezt az áldozatot, *E. Kovács* Gyulának, az örök idealistának ambíciójáért, kit az új idők szele nem érintett még eléggé, hogy az örök eszmékhez való ragaszkodásról letegyen.

Az előadás maga összhangzó volt, a felvonások, jelenetek közti szünetek ellenben rendkívül hosszúak s jóformán ennek tulajdonítható, hogy a darab fél 11 órakor ért véget.

Zsigmond kir. herceg szerepét *E. Kovács* Gyula töltötte be sok becsvágygyal s ennek megfelelő sikerrel is. A palotai, valamint a börtöni felébredés egy mesterien megrajzolt jelenet volt. *L. Fái* Szeréna mint *Estrella* jeleskedett. Sikerülten játszottak *Tompa* Káimán (*Asztol*), *Vágó* Béla (*Clocaldó*), bár ez utóbbi rekedtségével küzdött lépten nyomon különben hálás szerepében. *Szerdahelyi* Ferencz (*Bazilius*) szép mély, érzés hanghordozásával és jól eltalált játékaival hatott. A darabban levő *Clarín* grációz szerepét *Bihari* Ákos adta elég sikerülten, bár néhol nem pontírozott eléggé.

(b. i.)

szabadság kell ki. Ebből az esetből is az igazságnak kell feltámadnia. A képviselőház a maga bizottságaiba *ne kopókat*, hanem bírakat ültessenek.

— *Rendre! Rendre!* Hangzik fel a jobboldaltól.

Perczel elnök figyelmezteti szólót a parlamenti illemre.

Ugron Gábor: Igazságot szolgáltatassanak, ne vadászatot rendezzenek

— *Ugy van! Ugy van!* Zug a szélsőbaloldaltól.

Ugron: Igazságot akarunk. A házszabályok 135. szakasza azt rendeli, hogy a bejelentett összeférhetlenségi eset megvizsgálására annak közlésétől számított 15 napon belül a bizottság határnapot hoz és annak ideje és helyéről egy képviselőt, mint a bejelentőt, ha az a Háznak tagja értesíti és záros határidő alatt a kérdés megvitatására szolgáló adatokat maga elé terjeszti.

Ez nem történt meg. Az iratokon *Sima* Ferenczné szerepel, *Sima* Ferenczné szerepelt a bizottság előtt is, nem maga az országos képviselő. Csodálja, hogy oly fontos közjogi kérdésben a bizottság oly kevés jogérzetet tanusított.

— *Helyes! Helyes!* zug a szélsőbaloldaltól.

Horánszky indítványa.

Horánszky Nándor hangsúlyozza a kérdés nagy fontosságát. Itt ha hiba történik, nem lehet szó restitutio in integram. Ha a bizottság korrekten jár el, a Ház nem szólhat hozzá a határozathoz. De öröködnünk kell a házszabályok helyes és korrekt megtartása felett. Egy képviselőnek, ha csőd alatt van is, míg mandátuma meg nem szűnt, minden ügyiratot, idézést, nem perrendszerűen, hanem *személyesen kell kézbesíteni.* Ez nem történt meg. Ezért a Ház küldje vissza a jelentést a bizottsághoz azzal, hogy az idézést *Simának* a Házszabályok 135. §-ának megfelelően kézbesíttesse. Ezt indítványozza. (Zajos helyeslés az ellenzéken s a jobbközépen.)

Barta Ödön is fejtegeti, hogy az idézést nem kézbesíthetik a tömegmondokoknak, a kinek hatásköre csak a vagyoni ügyekre terjed ki, de a képviselőt közjogi és politikai vonatkozású ügyeiben nem képviselheti.

Förster Ottó: Elég lesz már, hiszen tisztázva van a kérdés.

Polónyi és *Visontai* állnak fel szólásra, de elvtársaik leintik.

Ragályi Béla összeférhetlenségi bizottsági tag azt bizonyítgatja, hogy a bizottságnak meg kellett semmisítenie a mandátumot.

Az igazságügyminiszter állásfoglalása.

Most *Plósz* igazságügyminiszter áll fel s mély csend közepett jelenti ki, hogy *nincs felderítve az a kérdés, hogy az idézést Simának kezéhez kézbesítették-e.* Mert csak ez a helyes kézbesítés. E körülmény felderítésére szerinte a határozat visszaadandó a bizottságnak. (Zajos helyeslés az ellenzéken és jobbközépen.)

Visontai a miniszter kijelentése után eláll a felszólalástól.

Rátkay László, noha különvéleményt adott be, lemond a bizottsági tagságról. (Helyeslés az ellenzéken.)

Gajári Ödön elítéli, hogy *Ugron* az összeférhetlenségi bizottság tekintélyét akarja leszálítani. De ő annak igazolására, hogy pártja a személyes ellentéteket bíraskodásában nem érvényesíti . . .

Ugron: Dehogy nem! Hiszen az a politikájuk! (Ugy van! az ellenzéken.)

Gajári: Az a vád, hogy a szabadelvűpárt személyes gyűlölségi politikát űz, mindig hazugság volt.

Ugron és az egész ellenzék: Mindig igaz volt.

Gajári: Nem követem *Ugron* barátomat e téren . . .

Ugron: Nem is szokása! (Derűtség.)

Gajári Ödön kijelenti, hogy a miniszter álláspontját ő is magáévá teszi, de megjegyzi, hogy ebből a bizottság tekintélyét csorbító következtetést nem lehet levonni.

Polónyi kijelenti, hogy nem a bizottság tekintélyéről, hanem a házszabályok megtartásáról van szó.

A miniszterelnök emelkedik fel szólásra. Nagy érdeklődéssel hallgatják.

Szél miniszterelnök.

Szél Kálmán szerint szem előtt kell tartani mindig, hogy a házszabályok megtartassanak. Kételemek támadtak, hogy az összeférhetlenségi bizottság felfogása helyes volt-e vagy se. Ő is helyesli, hogy az ügyet a bizottsághoz visszautasítsák. Oszlja azonban Gajári véleményét, hogy az nem lehet a bizottság eljárásának elítélése. (Helyeslés a jobboldalon.)

A szavazás.

A szavazásra kerülne a sor. A sorrendre nézve azonban eltérés van.

Szilágyi Dezső szerint Horánszky indítványát teszi föl az elnök szavazására. Azután a miniszterelnökét.

— *Hogy szól ez?* kérdi Visontai Soma.

Szilágyi Dezső: A képviselő ur az egyedüli lehet itt a Házban, a ki nem tudja. (Általános derűtlenség.) És ha egyiket sem fogadták el, akkor ez annyit jelent, hogy a Ház tudomásul vette a bizottság jeletését.

Horánszky Nándor csak a kézbesítés szabálytalanságát akarta konstatálni.

Visontai Soma kijelenti, hogy ő azt mondta, hogy az indítványt, de nem az igazságügyminiszter nézetét, elfogadja. Szerinte csak Horánszky indítványa áll fenn.

Szilágyi Dezső szerint az igazságügyminiszter is modus procedendit ajánlott és így neki is van indítványa. Két indítvány van. Horánszkyé és a miniszterelnöké.

Felolvassák az indítványokat. Ebből kitűnik, hogy a két indítvány azonos.

Horánszky erre visszavonta indítványát.

A Ház nagy többsége elfogadta az igazságügyminiszter indítványát. A jobboldalon a szavazásnál ülve maradtak a bizottság tagjai, kivülök Szerb György és még vagy négyen.

Az ügyet tehát a bizottsághoz visszautasították.

A folyosón.

Kisebbségi jelentőségű iratokat olvasnak fel és ezután mielőtt napirendre térnének át, az elnök öt percznyi szünetet ad. A honatyák a folyosóra vonulnak, ahol a vita egyes csoportokban még tovább folyik. Különösen nagy a csoportosulás Szilágyi Dezső, Ugron Gábor és Polónyi Géza körül. A folyosón híre jár, hogy az egész összeférhetlenségi bizottság lemond. Arról is beszélnek, hogy a bizottság Ugron Gábort provokálja. A szünet eltelt. A folyosó kiürül, odabent Apponyi Albertet hívja fel a jegyző.

Apponyi a kiegészésről.

Apponyi Albert azért szólal fel, hogy szavazatát megokolja, bár erre a miniszterelnök tegnapi beszéde után szükség nem volna. Beszédének keretét szab és ebből kizárja a mult közjogi vitát. Kifejti a vámszövetség közjogi kritériumát, amely nem találtatik fel sem a régi, sem az új javaslatban. Hogy mennyiben nevezhető ez a javaslat provizoriumnak, e felett már kimerült a vita. A jelenlegi javaslat jobban domborítja ki a közjogi részeket, mint az előbbi. Komjáthyval és Bartával polemizál. Az adott viszonyok alatt valami be nem valtható körülmény értendő. A kormány abban a meggyőződésben van, hogy az Ausztriával való gazdasági szövetség megszakítása Magyarország érdekében nem volna célszerű.

A miniszterelnök tegnapi beszédére hivatkozik, amelyben a gazdasági közönről olyan formában nyilatkozott, amely teljesen tiszta képét tárja a dolognak elének. A miniszterelnök őszinte volt, bevallotta, hogy ugy a különválásnak, valamint a közönségnek is vannak előnyei és hátrányai.

A miniszterelnök tisztán az objektív gazdasági érdekeket állította elének. A kormányazzal, hogy ezt a törvényjavaslatot megcsinálta, megszerzte azokat az előfeltételeket, amelyek szükségesek ehhez, hogy Magyarország adott alkalommal a különválásra áttérjen. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon.)

A kormány hitvallása, hogy a közönség előnyösebb az országra. Ezt tisztelni kell, de tiszteltreméltó az a törekvés is, amely a különválás felé törekszik. És most arra tér rá, hogy mért hajlandó ő most többet konzedálni, mint eddig — amint ezt Barta állítja. Komjáthy beszédével foglalkozik. Az itt felhozott ezek nem teszik szólóra a komolyság benyomását. Nem akar mindannyiokra nótázni, csak egyesekre. Így Komjáthy azt kérde van-e paktum a fogyasztási adók átutalása között. A mi kormányunk tanujelét adta annak, hogy a biztosítékokat komolyan veszi s ezeknek érvényt fog szerezni.

Komjáthy kifogásolta azt is, hogy a kormány az osztrák rendeleteket nem mutatta be. Ami kormányunk kötelelesség szerűen megtette azt, hogy magának a dolog állásáról tájékoztatást szerzett, ennél többet kötelessége nem volt. (Helyes! Helyes! a jobboldalon.)

Nekünk és önöknek is nemcsak elvi harc a feladatunk, hanem meg kell mutatni a nemzetnek azt is, hogy milyen kereskedelmi politikát akarunk mi folytatni a közös, önök pedig a külön vámterület alapján. De ott még nem vagyunk. Általános a meggyőződés, hogy az autonóm vámtarifában s a kereskedelmi szerződésekben az ország érdekei nincsenek kellően megvédve. Egyenlővé kell tenni a magyar mezőgazdaság védelmét az osztrák ipar védelmének. A függetlenségi párt még általános alapvonalait sem mutatta fel annak a gazdasági politikának, melyet az önálló vámterületen kívánna folytatni. Ezt kell tisztába hozni a közvélemény előtt s ezt a feladatot a függetlenségi párt nem oldotta meg. Hát vajjon védvamos politikával akarják az ipart intenzíven fejleszteni, vagy a szabad kereskedelem a helyesebb. Komjáthy egy középútról, valami alkalmazkodó gazdasági politikáról beszél. Nyerstermékünk kivételének pl. Németországot akarja biztosítani. Ugy járhatnánk, hogy vajjon tudnánk termékeinket a piacra jutni, vagy a külföldi konkurrenzia nyomra el. Ezeket a kérdéseket kell tehát mindenekelőtt a közvélemény előtt tisztázni.

Általános a meggyőződés, hogy az ellenesleges ausztriai áramlatok a gazdasági fenntartást lehetetlenné fogják tenni. Végül azt kívánja, hogy Szél a kormányzatban is olyan fényes politikai sikert érjen el, mint közjogi és közgazdasági téren. Sok hiba történt utóbbi időben a belkormányzat terén. Ezeket kell orvosolni azoknak, kiknek feladata a magyar nemzeti állam kiépítésében való közremunkálás. Ebben a munkában teljes erejével fogja Széllt támogatni. (Éljenzés.)

Barta Odön személyes felszólalása után Polónyi Géza beszélt az ülés végeig.

A színház építése.

— Rendkívüli városi közgyűlés. —

Végre-valahára nem kell elmosolyodnunk, ha a fentebbi címet leírjuk, vagy olvassuk. A színház építés kérdése tegnap el lett intézve a városi közgyűlésen.

Az utóbbi napokban a lapok hasábjait közölték az árlejtés eredményéről s azt fejtegették, melyik ajánlat a legelőnyösebb a városra. — A kávéházakban, körökben a körül forgott a vita, ki építi a színházat.

A sok kombinációt azonban Rimanóczy Kálmán egyszerűen keresztül huzta egy tegnap benyújtott ajánlatával, a mely szerint hajlandó a legolcsóbb ajánlatnak megfelelő összegért felépíteni a színházat és bazárt. A tanács pedig a Rimanóczy ajánlatának elfogadását ajánlotta.

Alig végezte be Lukács Odön aljegyző a tanács jelentésének felolvasását, felpattant Kantonváros éles nyelvű Cicerója: dr. Friedländer Sámuel s dörgedelmes beszédet mondott, a melyből kijutott a tanácsnak, polgármesternek, de főként Rimanóczynak. Beszédében egy esipetnyi igazság mellett, mérhetlen sok maró guny és gyanúsítás volt. Szerencsésen ki is erőszakolta a főispántól a rendreutasítást.

A vita folyamán felmerült az építendő bazár helyesebb beosztásának kérdése s azt

hisszük, ennek is meg lesz a haszna az építésnél.

A nagy többség különben elfogadta a tanács javaslatát s Rimanóczyra bízta az építést. Reméljük, hogy a munkálatoknál a helybeli iparosok éppen oly előnyben fognak részesíteni, mint azt Sztarill Ferencz az ajánlatában kijelentette.

A közgyűlés határozatát különben, mint már a közgyűlésen is többen kijelentették, meg fogják felelbezzeni s arra vetik a fősúlyt, hogy Rimanóczynak állítólag nincsen letéve a 30,000 forint bánompénze a városnál.

A rendkívüli közgyűlés lefolyása különben a következő:

Beóthy László főispán elnöklése alatt jelen voltak:

Dr. Baróthy Akos, Dr. Bozóky Alajos, Bozóky Béla, Frankó Endre, Dr. Grósz Albert, Dr. Hoványi Gyula, Kaczián Károly, Mezey Mihály, Miskolczy Barnabás, Dr. Molnár Imre, Stark Gyula, Szokoly Tamás, Schöpllin Ágoston, Beczkay Lajos, Bertsey György, Ifj. Cser János, Czeglédi Jeremiás, Déry János, Dr. Grósz Menyhért, Dr. Hoványi Géza, Ländler Ferencz, Mészáros József, Mihálovics János, Milibák József, Dr. Sarkadi Lajos, Sulyok István, Stern Herman, Dr. Vucskics Gyula, Weisz Károly, Dr. Dési Géza, Dr. Friedländer Sámuel, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Balogh Döme, Bartsch Sándor, Dr. Dóri Ferencz, Hillinger Lipót, Huzella Gyula, Janky József, Ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Mihelyi Adolf, Mihelyi Pál, Molnár Lajos, Moskovits Mór, Dr. Munk Béla, Müller Salamon, Némethy Károly, Nyíry György, Pallay Lajos, Papp György, Poynár János, Rothman Jakab, Schenker Mihály, Dr. Sonnenfeld Zsigmond, Sonennvirth Bernáth, Ifj. Ullmann Izidor, Dr. Bulyovszky József, Rác Mihály, Istvánffy István, Szüts Dezső, Lukács Odön, Komlóssy József, Bordé Ferencz, Darvassy Lajos, Dus László, Tóth Márton, Dr. Grám Károly, Sztarill János, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szüts István.

Beóthy László dr. elnök megnyitotta a közgyűlést, mire Lukács Odön aljegyző felolvassa a tanács javaslatát a színház- és bazár építés pályázatára vonatkozólag. A tanács sorra ismerteti Sztarill Ferencz, Fodor és Reisinger, Guttmann és Rendes valamint Incze Lajos és társa ajánlatát. Rimanóczy Kálmán a mai napon adott be kérvényt a tanácshoz, melyben kijelenti, hogy kész a legelőnyösebb ajánlatot elfogadni, s az 50 czeni emelést is keresztül viszi, de kéri ebben a tekintetben Felner és Helmer-építő cég megkérdezését. Kijelenti egyszersmint Rimanóczy Kálmán, hogy a honoráriumról is hajlandó lemondani. A tanács ezt az ajánlatot tartja a legelőnyösebbnek, s ennek az elfogadását ajánlja, s kéri, hogy az árlejtés alkalmával letett bánatpénz visszautalásával és a szerződés megkötésével a polgármestert bizza meg.

Friedländer Sámuel dr: Bárha Rimanóczynak mai napig nem is volt ajánlata, mégis már régóta mondogatták, hogy Rimanóczy építi a színházat. Ő, ugyilátszik, Nagyváradon kivételes persona. A tanács pedig ezt a kivételes állapotot indokoltnak tartja. (Zaj, elnök csönget.) Rimanóczy terve alapján hirdették meg a pályázatot, ami ime eredménytelen, mert idegen nagyobb pályázó nem jelentkezett. Rimanóczy vitte bele a tanácsot, hogy gyávaság alá helyezze önmagát. Ez a terv, melyet pályadíjjal akar megkoszorozni a tanács, belevitt bennünket abba, hogy alacsony bazár-épületünk lesz. Azt hiszi, azért akarja Rimanóczy ezt így építeni, mert renováltatni akarja Bémer-téri házában levő kávéházát s ennek nem akar konkurrenzit. (Zaj. Mozgás.) Honnét vette a tanács azt a jogot, hogy Rimanóczy ajánlatát deklarálja legolcsóbbnak? (Zaj. Derűtlenség.) Rimanóczy urat senki sem bízta meg a tervvel, s ő azért tervezte csak a Bémer térre, mert neki kell és nem nekünk. (Derűtlenség.) Van ebben az ajánlatban minden, csak olyan részlet nincs egy sem, amely a városra nézve előnyös. Ezt — őszintén szólva — nem érti. (Mozgás.) Még több építkezés is lesz Nagyváradon, s minthogy ugyis tudják, ha pályázik,

ha nem, Rimanóczy épít, senki sem fog pályázni, s a város így kiszámíthatatlanul károsodhatik. (Zaj.) Pályázat volt kiírva, a ki reális uton akart üzlethez jutni pályázhatott. Indítványozza, hogy miután Rimanóczy pályázata, mely nem tartalmaz előnyöket a városra, későn érkezett, utasítsák vissza, s ne vételessék figyelembe.

Hoványi Géza dr. (Halljuk!) Nem lepték meg Friedländer szavai.

Friedländer: Engem sem fog meglepni amit ön mond. (Zaj.)

Hoványi Géza dr.: Körvonalozza ama körülményeket, amelyek között Rimanóczy benyújtotta ajánlatát. A város anyagi előnyeire volt tekintettel a pályázó. És hosszú időn nem akadt senki, aki azt mondta volna, hogy előnyösebbet, jobbat tud felmutatni az ő bazár tervénél, csak éppen most a kivétel pillanatában. Most újra, előről kezdjék tárgyalni a kérdést?

Mikor mindenféle haszonleséssel s effélével vádolták Rimanóczyt, akkor előállt s azt mondta, meg van győződve arról, hogy a város részére legelőnyösebb munkát tette, mégis, hogy ezt megmutassa, szívesen belemegy abba, hogy pályázatot hirdessenek. (Ugy van! Helyeslés.) És a pályázatban az volt feltéve, ki tudja olcsóbban keresztül vinni a Rimanóczy által készített tervet? Rimanóczy nem is pályázhatott, mert az ő terve szerint volt a pályázat kiírva. Bevárta azonban a pályázat eredményét.

Friedländer Sámuel dr.: Nagyon derék, (Zaj.)

Hoványi Géza dr.: Most előállt Rimanóczy! azt mondja én fáradtam, munkáltam, ambiciózus vagyok az építést, én is vállalkozom, én is pályázom. (Ugy van!) Joga volna a közgyűlésnek ahhoz is, hogy nem fogadja el ezeket az előnyöket, de ragaszkodik az eredeti ajánlathoz. Majd lesz idő mikor az igazságos jövő méltatni fogja Rimanóczyt, akinek érdemei vannak . . .

Friedländer Sámuel dr.: Micsoda érdemei? (Óriási zaj, elnök csönget.)

Hoványi Géza dr.: Azt nem ön mondja meg, Friedländer ur. (Zaj. Elnök csönget.) Azt a jövő fogja megmutatni. (Ugy van!) A legmelegebben ajánlja a tanács javaslatát. (Lelkes zajos éljenzés.)

Serényi Gusztáv: Fejtegeti, hogy Rimanóczynek köztudomás szerint mily érdemei vannak a város fejlesztésében.

Az a nagy kérdés, — ugymond, — hogy kinek adjuk a vállalatot és kivel kössük meg a szerződést.

Nekem az a meggyőződésem, hogy a városi tanács nem járt el helyesen akkor, midőn az árlejtés eredménye folytán Rimanóczy Kálmán nyilatkozattételre, illetve, hogy ő a pályázatokkal szemben minő álláspontra kíván helyezkedni, — nem mondom, hogy elmulasztotta, de fel nem szólította.

Nagyon természetes és mindenki által érthető, hogy ő a már előzőleg beterjesztett és a város által elfogadott ajánlatával szemben, mely az egész árlejtési eljárás alapját képezte, nem versenyezhetett, hanem kénytelen volt bevárni a további fejleményeket, minek folytán utóajánlatát ide be is terjesztette.

Mindezeknél fogva miután Rimanóczy Kálmán utóajánlata a pályázók legolcsóbb ajánlatával teljesen azonos, miután neki az egész ügy körül érdemei vannak, a mi kiváló figyelmet érdemel: tisztelettel indítványozom, miszerint Rimanóczy Kálmán utóajánlatát mint az elsőnek kiegészítését elfogadni s vele a többi pályázatok mellőzéseivel a szerződést megkötni méltóztassék.

Mihelfi Adolf: Avval a pótlással tartja a tanács javaslatát elfogadhatónak, hogy az építési bizottság esetleges véleményére köteles legyen Rimanóczy a magasságot 50 cm-terrel emelni. Így elfogadja a tanács javaslatát. (Élénk helyeslés.)

Grosz Menyhért dr. kérdi, hogy van-e óvadék letéve a 20.000 frt bért illetőleg (Fel-

kiáltások: Van!) Ajánlja, hogy Rimanóczyt a Sztarill pályázata szerint kötelezzék, hogy 15 hó alatt fejezze be az építkezést.

Szokoly Tamás: hozzájárul Mihelfi Adolf előterjesztéséhez. Utal Sztarill ajánlatára, melyben az áll, hogy a pályázó nem reflektál a Fellner és Helmernek járó 5%-ra. Ugy hiszi, hogy Sztarill úgy értette, hogy sajátjából fizeti ezt. Kéri, hogy ez iránt Sztarillt kérdezzék meg.

Bulyovszky József dr. (Halljuk!) Reflektál Friedländer Sámuelnek a tanács ellenében emelt vádjaira s utal esetekre, midőn ugyancsak az utolsó perczen érkeztek be ajánlatok. Rimanóczy pályázatában mindenről gondoskodva van. A belső berendezésre külön pályázatot fog hirdetni a város. A kinek aggályai vannak, olvassa át a feltételeket.

Molnár Imre dr.: Az volt az álláspontja, hogy a város érdekében mindenkor el lehet fogadni Rimanóczy Kálmán pályázatát, mert ő jobban ismeri Rimanóczyt, mint Friedländer Sámuel. Felveti ám azt a kérdést, hogy az építkezés sürgőssége Damokles kardjaként függ-e a város fölött. Mert ennek az ellenkezőjéről van meggyőződve; kívánatosnak tartaná a tervek revideálását. Ha Rimanóczy elnyeri a pályázatot, fordítson gondot arra a tanács, hogy jobbat létesítsen a tervnél. A házbérvédelem kérdésében Sztarill tervének érdeme az, hogy a Bazár-szoros kiszélesítésénél nyújtson módot a kereskedőknek, hogy az építkezés idején ugyanott ideiglenesen helyezhessék el üzleteiket. Indítványt nem tesz, de amit elmondott, figyelmébe ajánlja a tanácsnak. (Helyeslés.)

Bulyovszky József reflektálva Molnár Imre dr. beszédére, rámutat arra, hogy szakértők vizsgálták meg a tervet, a mit miniszter jóváhagyott. A tanács gondoskodik arról, hogy az építkezés a város előnyére való tekintettel vitessék keresztül.

Friedländer Sámuel dr. kijelenti, hogy előbbi kifogásait nem a tanácsra, hanem egyedül a polgármesterre értette. Hivatkozik a multra, mikor a tanács fejének legkimagaslóbb erénye volt a takarékoság. Ne hunyjanak szemet azelőtt, hogy azok, a kik ma Rimanóczyt oly nagyra tartják, annyira (Eláll! Eláll!) dicsőítik, valamikor a legrosszabb tervnek adtak egy pályadíjat. (Nagy zaj. Eláll! kiáltások.)

Hoványi Géza dr.: No ez még sem járja, gyanusít! (Zaj. Mozgás.)

Elnök (hevesen csönget) Melyik tervre értette ezt a bizottsági tag ur?

Dr. Friedländer Samu: A városház tervére.

Elnök: A Rimanóczy városház tervének a közgyűlés adta a díjat. A közgyűlés határozatát nem szabad rosszalólag, gyanusítólag elítélni s ezért a bizottsági tag urat rendre utasítom.

Szokoly Tamás: Köszönd meg Samu, én is megszoktam! (Zajos derűtség.)

Friedländer Sámuel dr.: Ha mindent el tudunk halasztani akkor, midőn hosszú ideig volt alkalmunk tündögni egy-egy terv felett s egy ma érkezett ajánlatot rögtön elfogadjunk, ez annyit tesz, mint vakon rohanni előre! (Zajos ellentmondás.) Halasztást indítványoz.

Huzella Gyula elfogadja a tanács javaslatát. (Helyeslés.)

Elnök a vitát berekesztette.

A halasztási indítványt a többség *mel-*

lőzte.

A tanács javaslatát óriási többséggel elfogadták.

Elnök eszerint kimondja, hogy a színház és Bazár építésével *Rimanóczy Kálmánt bizza*

meg a közgyűlés. (Élénk helyeslés. Eljenzés.)

Ezután **Mihelfi Adolf indítványa** fölött határoztak, hogy tudniillik az építési bizottság véleményére köteleztessék Rimanóczy a Bazár magasságának 50 centiméterrel való emelésére. Az indítványhoz *nagy többséggel hozzájárult a közgyűlés.*

Kölesön a színház építésre.

Tömegesen tódultak ki a városatyák a közgyűlési teremből az első tárgy befejezése után s a színház építésre felveendő kölesön ügyének tárgyalásánál alig pár városatya volt jelen.

A tanács előterjesztette, hogy a közgyűlés megbízásához képest a polgármester eljárt a színház építésére felveendő folyószámla kölesön ügyében.

Két ajánlat érkezett be a 316,926 korona kölesönre.

1. A Pesti Hazai Takarékpénztár 1 évre hajlandó 200,000 frt függő kölesönt adni, 6% kamat mellett.

2. A második ajánlatot a Nagyváradi Takarékpénztár és a Biharmegyei Kereskedelmi-, Ipar- és Terményhitelbank együttesen adták be.

A Nagyváradi Takarékpénztár hajlandó egy évre az összeg felét, 79,250 frtot adni 6% kamat mellett. Ha az összeg a második évre is fenn marad, az esetben a %-ra nézve új tárgyalást tartanak.

A Biharmegyei Bank szintén 79,250 frtot ad, a takarékpénztár ajánlatával teljesen megegyező feltételek mellett.

A tanács a két helybeli pénzintézet ajánlatát, mint előnyösebbet kérte elfogadni. Kéri a bemutatott kötvények jóváhagyását.

Vita nélkül elfogadták s a további teendővel a polgármestert bízták meg.

Ezzel a rendkívüli közgyűlés véget ért.

Kézimunka-kiállítás az újvárosi zárdában.

A női szorgalom s kézügyesség a finom izlés s a modern idő fejlett technikája tartja diadalát ezen a kiállításon, mely 6 teremben van körültekintő nagy gonddal elrendezve. Igen nagy öröm ezt a sok szép kézimunkát a vendégszerető tisztelendő testvérek szakavatott kalauzolása mellett végig szemlélni s mert a nagy közönségnek is hozzáférhető: a maga érdekében cselekszik a művelt társadalom, ha minél nagyobb számban látogatja.

Nemcsak a kézimunka-oktatás mesteri mivoltában gyönyörködhetik a kiállításon a szemlélők, hanem nagyon sokat tanulhat is. Megtalálja ott a legújabb mustráju s kivitelű kézimunkákat, a nélkül, hogy félnie kellene a legújabb izléstelenség látásától. Megtalálja ott az ember legegyszerűbb, legközvetlenebb szükségseit szolgáló kézimunkákat, épp úgy mint a legmagasabb műgényeit kielégítő kézimunkacikkeket. S hogy ez nem üres dicséret, arról mindenki meggyőződhetik, ha egy kissé körültekint a kiállításban. Bizony nemcsak, hogy meggyőződhetik róla, hanem sokszor meghatottság vesz rajta erőt, látva ezen a tenger-kézimunkán az ifju leánykák hangyszorgalmát, ügyességét, látva rajtuk ezeknek az Istennek s hivatásuknak élő szerzetesnőknek tanítói buzgalomát s képességét.

Az első teremben az elemi I. és II. oszt. tanulók kézimunkái vannak kiállítva. Ott vannak a kézimunkának legegyszerűbb kezdetei, hol a játszó kis leány küzd még a dolgozó kis leánnyal. És mégis mennyit tudnak itt felmutatni kötésben, horgolásban, kivarrásban! Csináltak sok-sok táczakendőt a legegyszerűbb horgolással, azután kivarrták színes póköltésekkel s olyan csinos kis darabok kerültek ki pincziny ujjai közül, hogy nekik is, nekünk is öröm nézni.

A második teremben az elemi III. IV. osztályu tanulók kézimunkái már a haladásnak érdekes fokozatait tüntetik fel a horgolásban, kötésben, kivarrásban s a tananyag bővítve van disz munkákkal. Az ember elbámul, hogy azokkal a 9—10 éves leánykával mire tudnak menni ezek a türelmes, gondos munkamesterek.

Elérünk azután a harmadik teremhez s a polgári iskola négy osztályának kiállításához s itt igazán meglep bennünket, hogy hova fejlődik

* **Biharvármegye közgyűlése.** Az előző kétnapi ülésről elmaradt közgyűlési ügyek a mai ülésen tárgyalattak le és nyertek elintéztetést. Elnök *Beöthy* László. A tisztviselői nyugdíj szabályrendeletnek oly irányban való módosítása iránt beadott kérvény, hogy a nyugdíjasok illetményeiket havonként és előlegesen kapják ki; a szeptemberi közgyűlés tárgysorozatába rendeltetett felvételni. *Gottard Vilmos* borziki lakosnak részletfizetés engedélyezését kérő folyamodványa elutasított. A nyüvedi körjegyzői laknak helyreállítása elrendeltetett. *Gsarnóháza* községnek hidépítésre 500 frt segély adatott. A pocsaji vámshidon vámentesség iránt beadott kérvény elutasított. A szentjebbi iparosok vásárügyi panasza elutasított. A derecskei főszoigabirólaknál szükséges pótlépitkezés engedélyeztetett. A szunyogdi körhöz tartozó községek regále kártalanítási kötvényeinek eladása ügyében a miniszterhez felirat intéztetett. A 16 éven aluli gyermekeknek a mulató helyről való eltiltását célzó szabályrendelet tervezet átvizsgálására *Szunyogh Péter* alispán elnöklete alatt *dr. Wallner Ödön*, *Miskolczy Ferencz*, *Nagy Márton*, és *Baranyi A.* tagokból álló küldöttség bizatot meg *Sarkad* község pénzkéretésére szóló szabályrendelet tervezet *Miskolczy Árpád* főszámvevőnek adatott ki. A magyar-csekei járási mezőgazdasági bizottságba rendes tagokul *Kubik Béla*, *Vertán Zoltán* és *Klós Antal*, pótagul *Trenhauser József* választattak meg. *Hosszupályi*, *Hajdu-Bagos* és *Sáránd* községeknek a sáránd-hosszupályi közutnak a törvényhatósági uthalózatba való felvételét kérő folyamodványa elutasított.

* **Vonatkisiklás.** A 641-es számú tehervonat földcsuszamlás következtében tegnap délután *Tövis* és *Karácsonyfalva* között kiskamlott s ennek következtében az 505 számú személyvonat mintegy 5 negyedórai késéssel érkezett *Nagyváradra*.

* **Mentő-egyesület a szomszédban.** Egy minapi számunkban élénk örömmel regisztráltuk a hirt, hogy városunk mérvadó tényezői teljes odaadással fáradoznak egy mentő-egyesület szervezésén. Az eszme azóta is tért hódított, mert mint halljuk, *Beöthy* László főispán és a város hatóságának feje, is teljes szimpátiával kísérik ezt az áldásos mozgalmat, melylyel az anyagi gondokkal küzdő és válságos percekben segélyre szoruló szegény néposztály s a szerencsétlenül jártak hálját, az utókor elismerését érdemlik ki az eszme fáradhatlan áldozatkész tettei. A mentő-egyesület szükséges és hasznos voltára mutat az is, hogy a szomszédos *Debreczenben* csaknem egyidejűleg szintén erős akció folyik ezen intézmény életbe léptetése végett. Erre vonatkozólag a következőket olvassuk egy friss keletű *debreczeni* lapban:

»Körülbelül három éve lesz már, hogy mentő-egyesület felállítását tervezik. Az eszme a tüzoltóparancsnokság kebeléből indult ki s a kezdeményezők mindent el is követnek, hogy az létesüljön. A mentő-egyesület felállítása nemrég már befejezett tény volt s a városi tanács is hajlandó let volna az első szükséges kellékek beszerzésére 1200 forintot megszavazni. Azt hittük, hogy ez meg is történt már, de mint értesülünk, ez egyelőre elmarad azon okból, mert arról lenne szó, hogy néhai *Armós Bálint* 5000 forintot hagyományozott a mentő-egyesület céljaira s a város azt akarja, hogy a költségeket ebből fedezzék«.

Bár csak mi is ennyire lennénk már!

Ugyanezen ügyben a következő országos intézkedésről adnak hírt a fővárosi lapok:

»A *Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesület* a kereskedelemügyi miniszter támogatásával a

nagyobb vidéki városokban kurzusokat tart az első segélynyújtásból. A legközelebbi mentőtanfolyamokat *Kassán* és *Aradon* fogják tartani, még pedig jövő héten *Kassán* és a rákövetkező héten *Aradon*. Az előadásokat mindkét helyen *Aczél Károly dr.*, a mentő-egyesület parancsnoka fogja tartani. A kurzusok első sorban az ipari és gyári munkások oktatására vannak szánva, de a nagyközönség is nagyon érdeklődik irántuk.«

* **Hegedüs Sándor gyásza.** *Hegedüs Sándor* kereskedelmi minisztert súlyos csapás érte, édesanyja özv. *Hegedüs Sándorné* tegnap délelőtt meghalt *Kolozsvárt*.

* **A csendőrök áldozata.** *Élesdi* levelezőnk írja, hogy *Nagy-Bárádon* a csendőrök börtönében elhalt *Kócs József* odavaló napszámos, a ki valami rablás miatt volt befogva. Elhalálása után feljelentés érkezett az *élesdi kir. járásbíró*sághoz, mely szerint *Kócs József* a csendőrök brutális bántalmazása következtében, melylyel a letartóztatottól vallomást akartak kicsikarni, hunyt el. Ennek híre külföldben az egész községben elterjedt s a csendőrség ellen nagy az ingerültség a lakosság között. A rendőri boncolás ma 9 órakor fog végbe menni *Nagy-Bárádon*.

* **Zsebmetszés a nagyvásáron.** Mostanában sűrűn van alkalmunk tolvajstiklikről referálni. A zsebmetszők és tolvajok élénk akciója alighanem azzal a körülménnyel van okozati összefüggésben, hogy a jövő héten nagyvásár lesz *Nagyváradon* és ez a vásári alkalom csábítja kongresszusra a messze vidékekről érkező notórius vendégeket. Tegnap délelőtt özv. *Vásárhelyi Vilmosné*, gyantai illetőségű polgárszónynak a pénztárczáját emelte el valamely zsebmetsző kapacitás olyan ügyességgel, melylyel bátran tolvaj akadémiai tudorsága pályázhatna az illető. A módos asszonynak a nagy-piac téren volt valami ügye, midőn fizetni akart, az áruraktár közelében vette észre, hogy hűlt helye a bugyellárisnak, bár pár percczel előbb még a pénztárca megvolt. A károsult legott jelentést tett a rendőrségnek. Kára meglehetősen nagy. A nyomavesszett fekete bőrtárca ugyanis, mely a meglopott nő ezüst monogramját viseli: egy drb. százassal, 7 drb. tízessel, egy ötössel és öt frt 70 krnyi apró pénzzel volt megterhelve. A tolvaj tehát ez esetben bőséges zsákmányra tett szert. A rendőrség a tettes személye iránt képzeltető nagy érdeklődéssel viseltetik és erélyesen nyomozza a ismeretlenség homályába burkolódzó »bűvész« urat.

* **A gyászruha története.** Egész Európában a fekete ruha a gyász külső jele. A gyászolásnak ez a módja először 1563-ban kapott lábra *Csehországban*, a hol *I. Ferdinánd király* felesége, *Anná* (II. *Ulászló magyar király* leánya) erényes életmódjával és jótékonyságával annyira megnyerte népének szeretét, hogy mikor meghalt, egész *Csehország* gyászba borult s a nép fekete ruhában kíséerte koporsóját. — Ez időtől fogva halottat fekete ruhában gyászolták *Csehországban*, a honnan ez a szokás egész Európában elterjedt. Az uralkodócsaládoknak megvan a külön gyászszínük. A francia királyok fehérben gyászoltak. Az angol királyi család gyászszíne ma is vörös. *Törökországban* a kék, *Egyiptomban* a sárga, az *afrikai szerezcseneknél* a sötétpiros. Érdekes, hogy a pápa vérrokonai nem gyászolják a pápa halálát. Azt tartják ugyanis, hogy a pápa halálával semszűnt meg a családnak az a nagy szerencséje, hogy papát adott a világnak.

A vésztői gabonauzsora.

— Saját tudósítónktól. —

Gyula, június 23.

A gyulai kir. törvényszék ma letárgyalta a *Rosenberg* és társai által kifosztott vésztői parasztek ügyét. Az ítélet, a mint gondolni is lehetett, — felmentő, mert a laza uszora törvényünkre támaszkodott, az *Alföldön*, *délvidéken* rohamosan elterjedt gabonauzsora pedig

teljesen új keletű, melyre a törvényhozás akkor még nem gondolhatott.

A tárgyalás lefolyása a következő:

Csütörtökön folytatta a gyulai törvényszék a gabona-uzsorával vádolt *Rosenberg Márton* és tizenhárom társának bünygyi pörét. A tárgyalás folyamán kitűnt, hogy árban nagyon kevés az eltérés, 4—5 forintos sluszokat kötötték *Rosenbergék* a szegény emberekkel és követeléseiket be is hajtották. Ugy látszik, hogy a tizennégy vádlott kartellben volt a vésztőiek megkárosítására.

Csütörtökön d. u. ért véget a tanúk kihallgatása, mire *Tóth Ferencz* kir. alügyész elmondta vádbeszédét. Ismerteti a tényállást, mely őt arra kényszeríti, hogy az egész ügyet az uszora-törvény szerint bírálja el. Hisz a konzorcium e bünygyet a napszámosokból és kisgazdákból álló panaszosoknak, ha nem is anyagi tönkretételét, de nyomorusága fokozását célozta és idézte elő. Beismerik a tényállást a terheltek is, de hivatkoznak a kereskedelmi törvényre, mely nekik a spekulációkat megengedi. Kir. ügyész ilyen machinációkra a kereskedelmi törvényekben engedélyt nem talált. De igenis talált paragrafusokat a büntető törvényben, melyek világosan megállapítják az uszora tényálladékat. *Rosenberg* és társai kihasználták a szegény kiéhezett emberek szorult helyzetét; megbontották a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás közti viszonyt, — pénzükkel több mint 100% nyereségre tettek szert, melyet vádoltak mégis polgári haszonnak szeretnének minősíteni, holott a sokat emlegetett polgári hasznót a napi árfolyam szerinti egységgel is elértek volna; végül csak színeli ügyleteket kötöttek, hisz a panaszosoktól váltókat is követeltek és azokat váltóval perelték be. Az uszorának a magyar törvény által megállapított kellékei meglévén e bünygyben, kéri vádlottakra az uszora-törvény büntetését alkalmazni.

Berényi Armin és *Sal Károly* voltak a vádlottak védői, kik az alügyésszel szemben azt vitatták, hogy itt semmiféle büntetendő cselekmény fenn nem forog, lévén itt szó nem uszoráról, hanem csak véletlenség szülte helyzet kihasználásáról és kéri a vádlottak teljes felmentését.

Elnök az ítélet kihirdetését pénték d. e. 10 órára halasztotta.

Az ítélet felmentő indokolása pedig abban áll, hogy a vádlottak körülbelül csak 2 fittal vettek olcsóbban gabonát az előbbi évek árfolyamainál, s mi tekintetbe véve, hogy ez áron kelt *Vésztőn*, meg hogy a vidéki buzaár mindig kisebb a *budapestinél*, uszorának nem minősíthető.

Az ítéletet a kir. ügyész megfélebbezte.

Igazságszolgáltatás.

Hatalmaskodó korcsmáros. *Schvarcz* Mór korcsmájába a múlt ősszel *Brindás Gábor* földművelő s ott borozni akart. A korcsmáros azonban nem volt valami jó kedvében s ezért *Brindást* kiutasította korcsmájából, majd mikor ez távozni nem akart, mellbe vágta úgy, hogy ez a lépcsőkről lezuhant. A megsérült ember feljelentette a korcsmárost, akit könnyű testi sértésért jelentett fel. A törvényszék *Schvarcz* Mórt nyolcz napi fogházra ítélte.

Felmentett anyóka. Egy ránczos képű anyóka ült tegnap a vádlottak padján, aki már éveinek számát sem tudja, csak azt tudja, hogy nyolczvan éves már rég el mult.

Az anyóka özv. *Plumbás Flóráné* pórsai lakosnő, akinek az a büne, hogy egy kölcsönt már előbb eladott ingatlanára tábláztatott be.

Az öreg a tárgyaláson azzal védekezett, hogy ő nem tudta, hogy melyik számu ingatlan van eladva mivel ő nem tud olvasni, nem tudta, hogy az adóslévélbe mit írtak.

A törvényszék elfogadta ezt a védekezést s a vádlottnőt felmentette.

Az ügyész s a panaszos felebbezett.

A haragos szomszédok. *Ján Kraeus* szentmiklósi lakos éveken keresztül ellenséges

viszonyban élt szomszédjával Szimosz Simonnal, a két ember már több ízben össze verekedett, de mindannyiszor még ideje korán közbe léptek, úgy hogy komolyabb baj nem történt. A múlt év őszén Ján a kerítéséből egy karót akart kivágni, ezt azonban meglátta a szomszéd s nem akarta ezt megengedni, azt állítván, hogy az a kerítés az övé. A két ember szóváltása nem tartott sokáig, amennyiben Ján az őt doronggal fenyegető Szimoszot a kezében lévő baltával megsértette.

Ezért a tettéért a vádlottak padjára került Ján.

A törvényszék Ján Kracsunt bűnösnek találta s hat havi fogházra ítélte.

Az elítélt s a kir. ügyész felebbezett.

A nagyvárad kir. tábla kitűzött ügyei.

Előadó: Nagy Ferencz.

2112 Czurkás Tógyer s. t. testi sértés.
2115 Tógyeris Flóra s. t. lopás.
2015 Batrina Onu s. t. közcsend elleni kihágás.

2216 Kovács Pál lopás.
2034 Stern Mór jogtalan elsajátítás.
2062 Andó György sikkasztás.
2090 Lőrincz Péter lopás.
1091 Lázár Péter lopás.
2092 Janesó Miklós lopás.
2093 Gerdán Tógyerné s. t. lopás.
2094 Bajdok Simon lopás.
2109 Gál János közcsend elleni kihágás.

Előadó: Harmathy Károly.

1951 Gál Demeter s. t. sikkasztás.
1952 Matula Demeter lopás kísérlete.
1953 Gelencsér Györgyné orgazdaság stb.
1954 Pap János s. t. lopás
1975 Cseri Ferencz s. t. testi sértés.
2006 Braun Mór s. t. becsületsértés.
2007 Zsiga Miklós s. t. becsületsértés.
2008 Balogh János s. t. becsületsértés.
2543 Domokos Ferencz becsületsértés.
1904 Szacsray Dezső s. t. becsületsértés stb.
1982 Bozsázi Ignác lopás, orgazdaság.
2035 Bár Flóra s. t. jogtalan elsajátítás stb.
2063 Wagner Lajos s. t. személyes szabadságsértés.

2279 Mór Simon s. t. becsületsértés stb.
2332 Fischer Albert anyakönyvi kihágás.
2333 Kovács Imre s. t. közcsend elleni kihágás stb.

2379 Horonla János s. t. lopás stb.
2382 Achim András közcsend elleni kihágás.
2414 Papp S. László rágalmazás stb.

Előadó: Dr. Járossy Károly.

1538 Steiner János — Mórítz Pálné.
1541 Pollitzer Mór — Kászonyi János s. t.
1563 Dusbaba Vilmos — Náray Vilma.
1571 Kenéz Márton s. t. — Reisner és Pollák.

1546 Kis Antalné — Kreisz József s. t.
1557 Nagyvárad takarékpénztár — Diamandy Miklós s. t.
1574 Ifj. Krupka Károly — id. Krupka Károly.

Előadó: dr. Imrik Péter.

1308 Resznacker József — Eisenbeil Károly.
1306 Rieglér A. — Sztójka György.
1307 Vottitz Gusztáv — Holtzer Mihály.
1310 Viktória takarékpénztár — Kripp József.
1447 Pollák Gyula — Straky György.
1451 Aradi polgári takarékpénztár — Sima Ferencz.

1506 Fleischer Samu — Neumann János s. t.

TANUGY.

Az ipartanodai bizottság ülése. Nagyvárad város ipartanodai bizottsága tegnap délután választásra gyűlt össze. Az óra-rendes tanítók választása volt tárgyalásra kitűzve. Az ülésen Sipos Orbán kir. tanfelügyelő is részt vett s Ragány János elnökölt. Szűcs Izó igazgató előterjesztette, hogy 28 órára 16 pályázó van, akik közül 14-nek megvan a képesítője. A számtani és természettani órákra

megválasztották Nánay J. tanítót. Ekkor kitűnt, hogy a további választást el kell halasztani, mert előzetes kijelölés után meg kell állapítani, hogy mely tanítók nincsenek más iskolákban tulságosan elfoglalva s hogy a tanítók érdekét az ipariskola érdekeivel összeegyeztessék. A választást elhalasztották s a választó gyűlés előtt az elnök által összehívott kijelölő bizottság veszi tárgyalás alá a pályázatokat.

Iparostanonez-kiállítás. A nagyvárad ipartestület az ipariskola előhaladottabb növendékeinek műhelyi készítményeiből munkakiállítást rendez. — A kiállítás a Nagy-Teleki-utcai régi polgári iskola helyiségeiben tartatik meg f. hó 24. és 25-én. A tanulságos kiállítást, — mely díjmentesen megtekinthető, melegen ajánljuk iparosaink s az érdeklődők figyelmébe. A kiállítás bezártával azaz 25-én, vasárnap d. u. 5 órakor osztatnak ki a tanulók között a nyert elismerő okleveleket és pénzjutalmakat.

SZINHAZ.

Heti műsor.

Szombat: *Boszorkányvár.*
d. u. *Robinson.*
Vasárnap este 1848.

A baba cimarad. *Audran* mester operettjének mára hirdetett előadása elmarad és helyette a *Boszorkányvár* kerül színre. E műsorváltozásnak pedig az az oka, hogy *Perényi* Margit nem lép föl többé, mivel az intendatura a kibékülésnek semmiféle módját meg nem kísérelte s a Budapesten primadonna szerződöttes végett időző igazgató *Follinus* Aurél még más primadonnát nem szerződöttes. Egyelőre tehát a társulatnak s a közönségnek nélkülözni kell s olyan jeles erőt pedig mint *Perényi* Margit talán sok ideig is. A közönség kedvenczét vesztí el benne a társulat. A ma színre kerülő *Boszorkányvárban* az ő szerepét *Turchányi* Olga fogja játszani.

TÁVIRATOK.

Az összeférhetlenségi bizottság.

Budapest, jun. 23. (Saját tud. táv.) Az összeférhetlenségi bizottság tagjai megkérdézték *Szell* Kálmán miniszterelnököt, hogy a képviselőházban történtek után ne mondjanak-e le. A miniszterelnök erre azt felelte, hogy nem lát a mai szavazásban bizalmatlanságot. *Tisza* Kálmán is azt tanácsolta, hogy ne mondjanak le semmikép. A bizottság még eddig nem határozott.

Budapest, jun. 23 (Saját tud. táv.) A *Bud. Tud.* jelenti, hogy az összeférhetlenségi bizottság tagjai lemondtak, de *Szell* Kálmán miniszterrelük megnyugtatóására azt visszavonták.

Bányaomlás.

Budapest, június 23. (Saj. tud. táv.) Liptószentmiklósról távirják, hogy a város melletti dubravai antimon-bányában az egyik tárna, melyben éppen a munkások dolgoztak, beomlott. A munkálatok folynak, de még nem tudják, hogy az omadék hány munkást temetett oda.

A párisi események.

Páris, június 23. A mérsékelt és republikánus lapok szerint az új kabinet megalakulása nagy meglepetést okozott. A radikális és revizionista lapok gratulálnak *Waldeck Rousseau*nak a bátorságához. Ugyanílyen szellemben nyilatkoznak a szocialista újságok.

Páris, június 23. *Qesnay de Beau-repaire* azt írja az *Echo de Párisban*, hogy a rennesi haditörvényszék elé két olyan tanuvalomást fog terjeszteni, a melyek megerősítik *Dreyfus* bűnösségét. A tanuk személye ki fog zárni minden kétséget.

Páris, június 23. A miniszteri listát a kamara folyosóján nem igen kedvezően fogadják. *Millerand* és *Baudin* neve különösen *Méline* hiveit és a monarkistákat bántják. *Gallifet* pedig a nacziolistáknak és a szocialisták egy részének nem tetszik.

A *Courier de Soir* jelentése szerint *Millerand* úgy nyilatkozott, hogy az új kabinet tagjai a politikai programot háttérbe szoritották, hogy a köztársaság ellenségei ellen küzdhessenek. *Gallifet* azt mondta, hogy szemére vetik 1871-iki cselekedeteit. Akkor a törvényt és az alkotmányt védelmezte, a mint ma is, mikor a hadsereg kelleténél többet beszél, a többség a törvény és az alkotmány szolgálatában áll.

Páris, június 23. Az új vegyes miniszterium óriási szenzációként hat. Az összes politikai körök különösen azzal foglalkoznak, miként volt lehetséges, hogy *Galiffet*, ki a kommunit levverte egy kabinetbe került *Milleranddal*, ki a kommunit ma is dicsóíti. A »*Matieu*« szerint *Galiffet Zurlinden* helyett Páris kormányzójává *Brugere* tábornokot nevezi ki, *Boisdeffret* és *Gousé* tábornokokat elbocsájtja a hadsereg kötelékéből, *Pellieux-t* nyugdíjazza, *Roge-t* áthelyezi.

Páris, június 23. Az új kormány ellen heves hangulat mutatkozik s igen kétséges, hogy tuléli-e a hétfői ülést. (Magyar Távirati Iroda.)

Transzvál.

London, jun. 23 A Reuter-ügynökségnek jelentik Pretóriából: A transzváli kormány végleg elhatározta, hogy az aranyterületnek nagyobb képviselést enged a volksraadban és pedig valószínűleg hatra emeli képviselői számát. (Magy. Táv. Iroda.)

Spanyol válsághírek.

Madrid, jun. 23. *Silvela* miniszterelnök a kamarában meczáfolta a miniszterválság híret. (Magy. Táv. Ir.)

Bülow kitüntetése.

Berlin, június 23. A császár *Bülow* külügyminisztert grófi rangra emelte. (Magyar Távi Iroda.)

Halászkok szerencsétlensége.

Brost, jun. 23. Két halászbárka nyílt tengeren felborult. Tizenkét ember vízbe fullt.

Spanyolország pénzügyei.

Madrid, jun. 23 A kamara ülésén *Vil-laverde* pénzügyminiszter arra a kérdésre, milyen intézkedést akar tenni a kormány az állandóság tekintetében a spekulációk megakadályozására, azt válaszolta, hogy a költségvetés tárgyalása alkalmával megadja a kért fölvilágosítást. A pénzügyminiszter egyuttal közölte, hogy a régens-királyné ma aláírta a július 1-én esedékes szelvények kifizetéséről szóló dekretumot. (Magy. Táv. Ir.)

A békekonferencia.

Hága, jun. 23. (Reuter.) A szárazföldi hadseregek felszerelése kérdésében kiküldött első bizottság első albizottsága ma ülést tartott, a melyen tudomásul vette *Den Beer* Portugál vezérőrnagy, németalföldi szakértő-delegátus

jelentését. A bizottság ülése után teljes ülést tartott az első bizottság és 20 szavazattal kettő ellenében elfogadta az albizottságnak azt a javaslatát, a mely szerint a lecsapódásnál szétrobbanó lövedékek használata tilos. A tanácskozás folyamán bizonyos híresztelésekkel szemben konstatálták, hogy Tübingában nincs fegyvergyár és hogy a német kormány soha sem szándékozott olyan lövedékeket behozni, a melyeknek magja nincs teljesen beburkolva. Ezek a híresztelések egy tübingai egyetemi tanárnak a kísérleteire vezetendők vissza. A bizottság továbbá egyhangulag elhatározta, hogy öt éven belül ne legyen szabad léghajóból vagy hasonló eszköz segítségével löni. A fegyverek és a haditengerészeti ágyúk kérdését később tartandó konferencián fogják tárgyalni, egyelőre pedig ajánlják a kormányoknak e kérdés tanulmányozását. Végül valamennyi szavazattal egy ellenében elhatározták, hogy olyan lövedékeket, a melyek mérges vagy folyó gázokat tartalmaznak, nem szabad használni. (Magy. Táv. Ir.)

A szibériai deportáció.

Pétervár, jun. 23. A deportáció megszüntetésére teendő intézkedések végett kiküldött bizottság elnöke a Journal de St. Petersburg-ban felhívást tesz közzé, amelyben mindenkit, egy a belföldön, mint külföldön, felszólít, hogy erre a kérdésekre vonatkozó tapasztalásait közölje a pétervári fogházak igazgatóságával. (Magy. Táv. Iroda.)

KÖZGAZDASÁG.

Selyemgubó beváltás. Volt rá eset, hogy a tenyésztők a beváltó-állomáson gubóik válogatására a felügyelő által felhívattak, ezt tenni konokul megtagadták és inkább napokon át vesztegeltek a beváltó-állomáson, sem hogy gubóikat szabályszerűen megválogatták volna s abban a hitben, hogy makacs ellenszégülésekkel kényszeríteni fogják a felügyelőt, gubóikat válogatlanul is beváltani.

Komolyan figyelmeztetünk mindenkit, hogy a ki gubóit nem válogatja, azok beváltására hiába várakozik és csakis önmagának tulajdoníthatja, ha napokon át vesztegelnie kell a beváltó helyiségben.

Minden beváltó-állomáson csakis az állomás vezetője vagy az illető selyemt. felügyelő van feljogosítva meghatározni, hogy a gubók mely osztályba soroltassanak.

A kirendelt munkások hivatása csakis az, hogy azon tenyésztőknek, kik gubóikat ott-hon nem válogatták meg, a válogatásban a beváltóállomáson segítségükre legyenek.

Ha tenyésztők a beváltó-állomáson megjelennek, kötelessége egy a felügyelőnek, mint a beváltónak minden egyéb munkát, — kivéve a már beváltott gubókkal telt kosarak elküldését — félre tenni és első sorban a tenyésztőtől a gubókat átvenni.

Az intézetnek minden egyes alkalmazottja a tenyésztőkkel szemben bármily irányban a legnagyobb előzékenységet köteles tanúsítani.

A tenyésztőtől akár pénzbeli, akár más-nemű ajándékot elfogadni szigorúan tilos.

A ki bármi néven nevezendő ajándékot elfogad, az az intézet kötelékéből azonnal elbocsátatik.

A ki az intézet alkalmazottjával szemben megvesztegetési kísérletet tesz, ellene a feljelentés az illetékes hatóságnál meg fog tétetni.

Ha a beváltás alatt a tenyésztő, akár az állomás vezetője, akár a kirendelt munkások, avagy bármely intézeti alkalmazott részéről nem tapasztalna teljes előzékenységet; vagy pedig az alkalmazottak részéről reá nézve sérelmes eljárást, rendellenességet észlelné, úgy panaszát írja be az állomáson lévő Panasz-könyvbe és kívánja, hogy panaszát az intézet költségén Szegzárdra sürgőnyileg jelentsék be.

Az ügy jól felfogott érdekében kérjük a közönség értelmiségét mind ez irányban a tenyésztőket behatóan felvilágosítani.

A nmt. földmívelésügyi m. k. ministerium 1897. márczius 26-án 13749. sz. a. kelt rendelete értelmében a selyemgubó beváltási ára a folyó 1899. évre következőleg állapított meg:

A gubók csak élő állapotban és pedig következőleg osztályozva váltatnak be:

I. Osztály. A szép, erős, kemény, tiszta, folt- és sávnélküli valamint a mézskóros gubók is, ha a fenti feltételeknek megfelelnek. Ezek beváltási ára kilogrammonként 1 frt.

II. Osztály. A gyenge, de különben tiszta, esetleg külsőleg foltos és sávos, továbbá a renyhékös és alaktalan, valamint azon gubók is, melyekben két vagy több báb van, azaz a dupla gubók. Ezek beváltási ára kilogrammonként 70 kr.

A hasznavehetetlen gubók, melyekhez mindazon piszok és nedves gubók sorozandók, melyek a többi gubót bepiszokolták. Ezek beváltási ára kilogrammonként 5 kr.

Minta gyanánt minden beváltó-állomáson közszemlére kifognak tétetni oly gubók, melyek mint első osztályúak váltatnak be.

A selyemtermelők mindön az államtól gubótermelésre petét vállaltak, saját jól felfogott érdekükben is arra kötelezték magukat, hogy a tenyésztéskörüli eljárásban azon utasításokat, melyeket az orsz. selyemtenyésztési felügyelőség közegeitől nyernek, minden egyes részletekben legnagyobb pontossággal lelkiismeretesen követni fogják.

Az esetben pedig, ha nem úgy tenyészté- nének, mint előírva van, különösen, ha nem etetnek vágott levéllel mindaddig, míg a hernyók a 4-ik vedlésen túl nem estek; ha a tenyésztési helyiséget nem szellőztetik kellően; végül ha a hernyók alatt az almott nem változtatják: akkor jogában áll a kerületi selymet. felügyelőnek, az ily tenyésztőtől jegyzőkönyv felvétele és esetleg a község előljárásának közbenjárása mellett, a selyemhernyókat el- kobozni.

A selyemgubók csakis teljesen érett állapotban és szárazon csak akkor vihetők beváltásra, ha azok előzetesen osztályoztatnak és ha a községbeli selyemt. kikeltő a tenyésztési igazolvány könyvecskének czimlapján a beváltásra az engedélyt saját kezű névalírásával megadta.

Kelt Szegzárdon, 1899. június hóban.

Az orsz. m. kir. selyemt. felügyelőség.

A nagyváradi selyemgubó beváltó-állomás vezetője:

Rátkay József.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Értéktőzsde.

Budapest, június 23.

Osztrák hitel	— — — — —	354.70
Magyar hitel	— — — — —	383.25
Allamvasut	— — — — —	350.40
Rimamuráni	— — — — —	301.50
Magyar jelzálog	— — — — —	244.75
Salgótarjáni	— — — — —	331.—
Wagon-kölcsön	— — — — —	623.—
Villamosvasut	— — — — —	225.—
Magyar leszámítoló	— — — — —	353.25
Iparbank	— — — — —	104.25
Budapest közuti	— — — — —	404.50
Kereskedelmi	— — — — —	101.50
Déli vasut	— — — — —	608.—

Határidők.

Budapest, június 23.

Készáru buzában az irányzat lanyha volt, 7,000, mm. forgalom mellett az árak 10—15 krral olcsóbban jegyeztettek.

Buza áprilisra	— — — — —	—
Buza októberre	— — — — —	9.54
Tengeri jul.	— — — — —	4.62
Rozs őszre	— — — — —	7.64
Zab őszre	— — — — —	5.82
Tengeri augusztusra	— — — — —	—

Bécs, június 23.

Az irányzat nyugodt.	— — — — —	—
Osztr. hitel	— — — — —	354.80
Magyar hitel	— — — — —	382.73
Allamvasut	— — — — —	344.—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1899. július 22-án.

Magyar aranyjárdék 4%	— — — — —	119.—
Magyar koronajárdék	— — — — —	96.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ¹ / ₂ %	— — — — —	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 ¹ / ₂ %	— — — — —	101.—

Magyar keletvasuti államkötvény 1876-ból	— — — — —	100.25
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — — —	95.25
Italméresi jog megváltási kötvény	— — — — —	100.50
Horváth-szlavón földterhermentesítési kötvény	— — — — —	96.75
Magyar nyerevény-sorsjegy-kölcsön	— — — — —	161.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek kölcsön	— — — — —	160.50
Osztrák járadék papírban	— — — — —	128.25
Osztrák járadék ezüstben	— — — — —	99.85
Osztrák járadék aranyban	— — — — —	119.25
Osztrák korona járadék	— — — — —	100.—
Osztrák államsorsjegyek	— — — — —	139.—
Osztrák magyar bankrészvény	— — — — —	920.—
Magyar hitelbankrészvény	— — — — —	383.75
Osztrák hitelintézeti részvény	— — — — —	354.30
Párisi vista	— — — — —	354.50
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	— — — — —	9.55
Németbirodalmi márka	— — — — —	88.95
London vista	— — — — —	120.50
20 márkás arany	— — — — —	11.78

Az irányzat nyugodt.

NAGYVÁRADI SZINKOR.

Evadberlet 51. szám.

(Páratlan sz.)

Kisberlet 51. szám.

(Páratlan sz.)

Ma szombaton, 1899. június 24-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A boszorkányvár.

Víg operette 5 felvonásban. Irta: Berla Lajos. Zenéjét írta: Müllöcker K. Fordító ták: Reiner F. és Fái J. Béla. (Rendező: Follinus Aurél.)

SZEMÉLYEK:

Gróf Kányavéri	— — — — —	Szerdahelyi F.
Kakasdi	— — — — —	Heltai N.
Borneville	— — — — —	Iványi A.
Capponi	— — — — —	Mányai Zs.
Coralie	— — — — —	Székely Irén.
Lara	— — — — —	Szabó Ilona.
Stella	— — — — —	Miklósi M.
Rózamunda	— — — — —	Perényi A.
Lamotte	— — — — —	Leőveí Leó.
Mihály gazda	— — — — —	Fehér József.
Józi, csordás	— — — — —	Mezei Mihály.
Andris, bojtár	— — — — —	Kassai K.
Klára néne	— — — — —	Váradiné
Ve.us unokahuga	— — — — —	Turchányi O.
Urak. Hölgyek. Lakájok. Parasztok	— — — — —	nők. Legények. Leányok.

Helyárak: Alsó páholy 4 forint, felső páholy 3 forint. Támlásszék I—VIII. sor 1 forint, IX—XI sor 80 krajczár. Zártszék I, II. és III. sor 60 krajczár. Első emelet. I. sor 50 krajczár, második sortól 40 krajczár földszinti állóhely 40 krajczár. Katona- és diákjegy a földszinten 30 krajczár. Közép karzat 20 krajczár. Oldal karzat 20 krajczár.

Egy színlap ára a pénztárnál 10 krajczár.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, vasárnap, 1899. június hó 25-én.

Délután 4 órakor. Fél helyárakkal.

HAMUPIPÓKE

Bohózatos tündérrege dalokkal és táncszal 6 képben

Este fél 8 órakor. Rendes helyárakkal.

1848.

Láványos színmű előjáték 19 képben.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Kiadó lakások.

N.-Körös-utca 561. sz. volt Stavenik-féle házban egy **szép 5 szobából** és mellékhelyiségeiből álló utcái lakás **kerítel** együtt, **1899. évi augusztus 1-től kezdve kiadó.** — Ugyanott egy kisebb **2 szobás** lakás, mellékhelyiség és pinccszel kiadó.

Biharmegyei takarékpénztár.